

Utorak, 2. oktobar 2007.

Svedok Zymer Hasanaj

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.20 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobar dan svima. Hvala vam, gospodine sekretare. Pre svega bih želeo da obavestim strane da sam juče zaboravio da uputim svedoka da ni sa kim ne razgovara o svom iskazu, međutim, uz pomoć jednog od naših prevodilaca, ja sam neposredno izvan sudnice upozorio svedoka na to. Nisam sa njim ni o čemu drugom razgovoru, nego sam mu jednostavno dao ono uputstvo koje inače dajem i želeo bih da to uđe u zapisnik. Gospodine Hasanaj, želeo bih da vas podsetim da ste još uvek pod obavezom svečane izjave koju ste dali juče, kada ste počeli svoj iskaz, da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Gospodine Re, vi ste juče naznačili da ćete možda završiti svoje glavno ispitivanje, odnosno da ste ga možda već završili, ali da to nije sigurno.

TUŽILAC RE: Da, potrebno mi je još nekoliko minuta.

SUDIJA ORIE: U redu. Dakle, još nekoliko minuta. Gospodine Hasanaj, gospodin Re će nastaviti svoje glavno ispitivanje. Imate reč, gospodine Re.

svedok: Zymer Hasanaj

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RE - NASTAVAK

TUŽILAC RE – PITANJE: Dobar dan, gospodine Hasanaj. Želeo bih da vam postavim još nekoliko pitanja, posle iskaza koji ste dali juče. Izvinjavam se. Juče ste objasnili Pretresnom veću da u albanskom jeziku postoji izreka koja glasi: „Deca jedu plodove, a roditeljima trnu zubi.“ Juče je predsedavajući sudija Orije pitao da li biste mogli da pružite neku vrstu objašnjenja onoga šta to znači, tako da bi svi u sudnici mogli da znaju šta se podrazumeva pod tom albanskom izrekom?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da, ja sam to juče rekao. Mislio sam na svog sina, koji je u tom trenutku tamo otišao i zbog toga se sada suočavam sa ovim izazovima, s obzirom da dolazim ovde, u ovu sudnicu i da dam svoj iskaz. To sam želeo da kažem. Jer, da se moj sin nije zatekao tamo i video ono što jeste, gospodine Balaj bi sam znao ko je ta osoba, kao što to zna danas.

TUŽILAC RE: Da li je ovo zadovoljavajuće objašnjenje za Pretresno veće?

SUDIJA ORIE: Da. Ja sam juče postavio to pitanje i jedan od prevodioca mi je spontano dao objašnjenje posle zasedanja, objasnivši mi da je poreklo ovog izraza u sledećem, deca počnu da beru voće, plodove, dok još nije sazrelo, a onda, naravno, roditelji moraju da se nose sa time što su deci utrnuli zubi, s obzirom na njihov postupak. Eto, tako je meni to objašnjeno i verujem da smo se dovoljno time pozabavili, da je svedok objasnio šta to za njega znači i izgleda da je to, u stvari, kontekst koji stoji iza ove izreke. Da li ste razumeli ono što sam ja rekao i da li vi na isti način shvatate poreklo ove izreke?

SVEDOK HASANAJ: Da, da.

SUDIJA ORIE: Možemo da nastavimo gospodine Re.

TUŽILAC RE: Da li bismo mogli, u sistemu elektronske sudnice, da prikazemo jedan deo izjave?

TUŽILAC RE – PITANJE: U svojoj izjavi vi pominjete jedno lice koje se zove Ahmet Ukaj. To je 20. pasus. Pominjete da je on bio zabrinut i uznemiren i da vam je rekao da je Galani jedna od osoba koji su ubili ženu u šumi. U pitanju je žena za koju sada znamo da je Sanije Balaj. Moje pitanje je, da li ste vi u nekim odnosima sa Ahmetom Ukajom i ako jeste, kakva je priroda vaših odnosa?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Mi smo rođaci. Potičemo iz istog sela, Malog Vranovca/Vranoc e Vogel, a u tom trenutku tamo smo zajedno otišli i on je štitiio mog sina kada smo mi tamo otišli, jer se on plašio da bi neko mogao da zapuca. Mislim da je ostao tamo, otprilike, još sat vremena, pošto sam ja otišao. A, pošto se vratio do mene, bio je veoma uznemiren i izgovorio je te reči.

TUŽILAC RE – PITANJE: Slično tome, u pasusu 17. vi pominjete Hysena Ukaja i Sokola Tolaja. Da li je Hysen Ukaj jedan od vaših rođaka i u kakvom je on odnosu sa Ahmetom Ukajem?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Hysen Ukaj je u bližem srodstvu sa Ahmetom. U odnosu na mene oni su, otprilike, u istom stepenu srodstva, a takođe su iz istog sela. Sokol Tolaj je osoba koja je napustila svoje selo zbog rata i došla da živi u našem selu. Ja sam se sa Sokolom vratio kući, a Ahmet je ostao iza nas.

TUŽILAC RE – PITANJE: A, takođe, u svojoj izjavi, u 22. pasusu vi pominjete da ste razumeli da je Shaban Balaj, koji je juče svedočio, otišao u kuću Meta Krasniqija, a porodica Balaj je rekla Metu: „Ti si odveo devojkicu i kažem ti da je vratiš. “ Da li je Met Krasniqi preminuo?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Met Krasniqi je umro posle rata. Porodica Balaj i Shaban Balaj lično, otišli su kod Meta Krasniqija i tražili telo, tražili da im se preda telo Shabanove sestre.

TUŽILAC RE – PITANJE: Juče sam vam postavio pitanje u vezi sa srpskim napadom na selo, 29. maja i pitao sam vas, koliko je ljudi bilo na srpskoj strani i na strani OVK. Vi ste na to

odgovorili: „Mi smo bili veoma malobrojni. “ Ono što bih ja želeo jeste sledeće. Ukoliko možete da kažete, a znam da je prošlo dosta vremena, šta tačno pod tim podrazumevate kada kažete da ste bili veoma malobrojni? Molim vas da to kažete Pretresnom veću.

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Već sam to rekao juče. Možda ste vi to pogrešno shvatili. Kao što sam već rekao, nas je bilo veoma malo, a osim toga, mi nismo bili mobilisani da pružimo otpor Srbima. Bilo je veoma malo nas koji smo bili pripadnici OVK i mi smo, pre svega, bili zabrinuti za svoje porodice. Želeli smo da ih odvedemo na neko bezbedno mesto što je pre moguće.

TUŽILAC RE – PITANJE: Ali, možete li da navedete neki broj. Kada kažete da ste bili veoma malobrojni, da li pod tim podrazumevate da vas je bilo 100, 200, 300, dvoje, troje? Otprilike govoreći, koliko je bilo pripadnika OVK?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Ne sećam se. Ne mogu tačan broj da vam navedem. Pretpostavljam da bi Sud želeo da dobije neki tačan broj, ali ja ne mogu takav broj da vam pružim. Bilo nas je, otprilike, 10, 15. Samo smo želeli da odemo na neko bezbedno mesto.

TUŽILAC RE – PITANJE: A, vas 10 ili 15, na koji način ste bili naoružani?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Imali smo lako naoružanje. Neki su imali poluautomatske puške, neki su imali Kalašnjikove, jednostavno, lako naoružanje. Šta smo mogli da preduzmemo sa ovim oružjem.

TUŽILAC RE – PITANJE: Sećate li se da li ste nosili uniforme?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Ja nisam nosio uniformu, ali neki drugi ljudi jesu.

TUŽILAC RE – PITANJE: Želeo bih da razjasnimo jedan od vaših jučerašnjih odgovora.

Kada ste opisivali šta su Srbi uradili, vi ste rekli sledeće: „Zapalili su selo, više od pola kuća u selu, neke su pobili, kao što sam već rekao, pobili su stoku, uništili su sve što su mogli. Kao što sam već rekao, četiri osobe su spaljene ili izgorele. “ Kada kažete četiri osobe su spaljene, da li vi tu mislite baš na ljude ili mislite na kuće?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Ne, ne mislim na kuće, mislim na ljude. Oni nisu mogli da pobegnu iz kuća koje su zapaljene. Troje ljudi je izgorelo, a jedan je poginuo od granate, koji je ispaljena iz tenka. On se nalazio u šumi, u Žarkom pojasu/Lugu i Isufit, tamo je ubijen. Zvao se Imer Kukaj.

TUŽILAC RE – PITANJE: Koliko je bilo vojnih žrtava sa obe strane, dakle sa strane OVK i na strani Srba?

ADVOKAT GUY-SMIT: Mislim da je opis strane OVK, u smislu vojnih žrtava, malo preteran. Mislim da taj opis nije primeren, može da se govori o tome koliko je žrtava bilo. Međutim, način na koji je postavljeno pitanje, prosto ne odgovara.

SUDIJA ORIE: Možda da se kaže, na vašoj strani i na drugoj strani. To bi bilo dovoljno. Gospodine Re, možda su tu učestvovala još neke strane. Možete li da nam kažete koliki je bio broj žrtava?

SVEDOK HASANAJ: Na našoj strani, na albanskoj strani, bile su 4 žrtve, 3 je izgorelo u vlastitim kućama, a četvrta žrtva je poginula. Ali, prouzrokovani su, takođe, i drugi oblici štete, kada je reč o stoci, kada je reč o prinosima. Ne znam, međutim, koliko je žrtava bilo među Srbima, mi nismo mogli da znamo, jer nismo mogli da im priđemo i da im postavimo pitanje.

TUŽILAC RE – PITANJE: Te 4 žrtve, da li su to bili borci OVK ili su u pitanju bili civili?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Niko od njih nije bio borac OVK, svi su bili civili. U pitanju je bila jedna žena i tri muškarca.

TUŽILAC RE – PITANJE: Želeo bih da vam predočim dve fotografije i da vas pitam, možete li da prepoznate ovaj predeo koji je prikazan na fotografijama?

TUŽILAC RE: Da li bi svedoku mogao, pre svega, da se predoči predmet 2017, stranica 2, po spisku 65 ter?

TUŽILAC RE – PITANJE: Možete li jasno da vidite fotografiju na ekranu, ili, želite da vam dam odštampan primerak fotografije?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Mogu da vidim bez poteškoća.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li prepoznajete ovo što vidite na fotografiji?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Mislim da je ovo mesto na kojem je došlo do napada na Vranovac/Vranoc, to je jedno brdo, ako se ne varam.

TUŽILAC RE – PITANJE: Da li je ovo područje Žarkog pojasa/Lugu i Isufit, kuda ste vi otišli sa svojim rođacima, na dan kada je ubijena Sanije Balaj? Da li je to područje prikazano na ovoj fotografiji?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da, tako je. To je to područje, da. Ne, brdo koje sam nešto ranije pomenuo, jer je brdo bilo mesto na kojem su Srbi bili stacionirani. Ovo je deo koji se naziva Žarki pojas/Lugu i Isufit.

TUŽILAC RE: Molim da se ovo usvoji u spis.

SUDIJA ORIE: Gospodine sekretare.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet P925.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Nema prigovora? Dokument se usvaja u spis. Možete da nastavite.

TUŽILAC RE – PITANJE: Sledeći dokument koji bih želeo da vam predočim je dokument 2070 po spisku 65 ter, stranica 1 i ova fotografija će biti prikazana na ekranu. U svojoj izjavi, vi pominjete jedan izvor vode, koji se nalazi u predelu Žarkog pojasa/Lugu i Isufit pojasa. Da li je na ovoj fotografiji prikazan taj izvor koji vi pominjete u svojoj izjavi, a koji se nalazi u onom području, u onom predelu gde je ubijena Sanije Balaj?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Ne vidi se tačno sam izvor, ali to jeste to područje. To je to područje.

TUŽILAC RE: Molim da se i ovaj dokument uvrsti u spis.

SUDIJA ORIE: Da li bi bilo ko uložio prigovor ukoliko bi se ova dva dokumenta uvrstila u spis pod istim brojem?

TUŽILAC RE: Ne. Tužilaštvo nema nikakvog prigovora.

SUDIJA ORIE: Ima li neko drugi? Ne. U tom slučaju ćemo ovo fotografiju priložiti uz onu prethodnu, koja je, ukoliko se ne varam, bila dokazni predmet P925. Obe fotografije će nositi isti broj, a usvojene su u spis.

TUŽILAC RE: Time bih zaključio svoje glavno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Emmerson, da li ste spremni da unakrsno ispitujete svedoka?

ADVOKAT EMMERSON: Jesam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Hasanaj, vas će prvo unakrsno ispitivati gospodin Emmerson, koji je branilac gospodina Haradinaja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Gospodine Hasanaj, ja imam nekoliko pitanja za vas, sa ove strane sudnice.

SUDIJA ORIE: Gospodine Hasanaj, možda biste mogli da pogledate gospodina Emmersona, koji će vam sada postavljati pitanja.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Dobar dan. Imao bih svega nekoliko pitanja za vas, ako nemate ništa protiv. Vaše selo se Mali Vranovac/Vranoc e Vogel, zar ne?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da.

Prevodilac: Molimo svedoka da sedne bliže mikrofonu.

SUDIJA ORIE: Možete li, gospođo poslužitelj, da pomognete svedoku da priđe bliže. Da li biste mogli da se približite mikrofonu?

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A drugo selo, po nazivu Vranovac/Vranoc, se zvao Veliki Vranovac/Vranoc e Madhe, zar ne?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li je Din Krasniqi živeo u Malom Vranovcu/Vranoc e Vogel ili u Velikom Vranovcu/Vranoc e Madhe.

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: U Velikom Vranovcu/Vranoc e Madhe.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Da li vam je poznat čovek koji se zove Cufe Krasniqi ili da li ste ga poznavali u to vreme?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Juče ste svedočili, a u pitanju je stranica 8720, 17. red, za sve one koji nas prate. Vi ste se juče izrazili sledećim rečima: „Ramush Haradinaj nije naimenovao Dina Krasniqija, njega je izabrao narod. “ Mi smo, kao što vam je poznato, čuli i svedočenje Shabana Balaja, koji se izrazio u istom smislu. Takođe smo čuli i svedočenje čoveka koji se zove Cufe Krasniqi, a prema kojem je on predložio Dina Krasniqija za komandanta. Da li se vi sećate kako je tekao proces izbora, koji je za posledicu imao to da bude izabran Din Krasniqi?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Juče sam vam rekao da sam ja iz Malog Vranovca/Vranoc e Vogel, opština Dečan/ Dečan. Međutim, ja sam se pridružio štabu Velikog Vranovca/Vranoc e Madhe a nešto kasnije, kada je izabran Din Krasniqi. Din Krasniqi je izabran za komandanta sela, u to vreme.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: A njega su izabrali lokalni seljani, iz tog područja, zar ne?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da, stanovnici sela.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Hvala vam. Postoji još jedna tema koju bih želeo da ukratko razjasnimo, ukoliko nemate ništa protiv, a reč je o tome, šta je vama ispričao vaš sin Durim, onog dana kada je otišao u područje Žarkog pojasa/Lugu i Isufit. U svojoj izjavi svedoka, u ovom predmetu, vi opisujete kako ste se tog dana vratili kući i kako ste najpre razgovarali sa svojom ženom, a potom i sa svojim sinom u vezi sa tim, čemu vaš sin bio očevidac, zar ne?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: Želeo bih samo da razjasnimo jednu pojedinost. Mi imamo izjavu svedoka, koju je vaš sin Durim dao Tužilaštvu u vezi sa ovim i on tu opisuje da nije video jednog čoveka i ženu izvan automobila, već dva čoveka, obojicu izvan automobila i kako su pokušavali da izvuku i ženu. A vidim da u svojoj izjavi, u 16. pasusu, vi kažete da vam je dečak rekao da su na povratku videli dva muškarca sa ženom i da je video kako dva muškarca izvlače ženu iz vozila. Da li je to način na koji se vi sećate ovoga?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMMERSON - PITANJE: U redu. Hvala vam. To su bila moja pitanja.

SUDIJA ORIE: Hvala vam gospodine Emmerson. Jedno pitanje za vas. Ne znam da li sam možda propustio nešto što ste vi rekli. Rekli ste da je svedoku poznato da je Shaban Balaj dao izjavu u ovom smislu. Ne znam zašto bi to bilo poznato svedoku.

ADVOKAT EMMERSON: Ne, ja sam samo želeo da kažem da je njemu poznato da je ovaj svedočio, a ne da je neophodno upoznat sa samim iskazom.

SUDIJA ORIE: Dakle, to se ne odnosi na celokupni iskaz svedoka.

ADVOKAT EMMERSON: Ne, mislim da je činjenica da je on svedočio pred Sudom, nešto što je on čuo od samog Shabana Balaja.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, imate reč. Gospodin Guy-Smith je branilac gospodina Balaja i on će vam sada postavljati pitanja.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT GUY-SMITH

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Dobar dan, gospodine.

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Dobar dan.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Imam nekoliko pitanja za vas i ona se tiču vašeg jučerašnjeg iskaza. Izjavili ste da ste znali da je Idriz Balaj po prvi put bio kažnjen zatvorskom kaznom. Recite nam, da li je to njegovo kažnjavanje posledica suđenja koje je održano na Kosovu 2002. godine u predmetu Dukadžin/Dukagjini ?

SUDIJA ORIE: Čujete li prevod, gospodine?

SVEDOK HASANAJ: Da.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda vas molim da odgovorite na to pitanje.

SVEDOK HASANAJ: Nisam ga od ranije poznavao, Idriza Balaja. No, nakon rata čuo sam da su, zapravo, Idriz Balaj i Togeri jedna te ista osoba i to sam rekao kada sam davao izjavu. No, nisam ga poznavao, niti sam ga ikada ranije sreo, tako da vam ništa o njemu ne mogu reći.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Puno vam hvala.

SUDIJA ORIE: Da li je ovo odgovor na vaše pitanje?

ADVOKAT GUY-SMITH: Nije direktan odgovor na moje pitanje. No, mogu ponovo postaviti pitanje, kako bih taj direktan odgovor zaista i dobio. No, možda nam je ovo dovoljno.

SUDIJA ORIE: Izvolite, postavite pitanje.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Nakon rata, gospodinu Balaju je suđeno u okviru predmeta Dukadžin/Dukagjini. Zna li za to?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: To sam čuo i samo sam čuo da je bio u zatvoru, ništa više.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: A juče, kada ste rekli, nakon što je prvi put bio u zatvoru, vi ste, zapravo, pri tome mislili nakon što je bio u zatvoru usled kazne koja mu je određena na suđenju u predmetu Dukađin/Dukagjini ?

SVEDOK HASANAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT GUY-SMITH – PITANJE: Hvala. Nemam više pitanje.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Harvey, izvolite.

ADVOKAT HARVEY: Nemam pitanja.

SUDIJA ORIE: Imate li dodatnih pitanja za ovog svedoka, gospodine Re?

TUŽILAC RE: Samo par pitanja. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Dobro. Ja bih hteo onda da sa svedokom nešto pojasnim. Gospodine Hasanaj, Pretresno veće je pročitalo vašu izjavu i hteo bih sada sa vama da nešto razjasnimo. U paragrafu broj 2, vaše izjave, kažete: „Mi smo sebe smatrali pripadnicima OVK, ali nismo imali komandanta, pravog komandanta. Mi smo dobili nekoliko komada naoružanja i par vojnih uniformi sa oznakama OVK, prvi put kada je formirana komanda u Velikom Vranovcu/Vranoc e Madhe, oko 15. aprila 1998. godine. “ Zatim, u paragrafu broj 3 izjave, stoji: „Dobili smo oružje prvi put kad sam poslao dva čoveka iz sela da zajedno sa sedmoricom ili osmoricom drugih, odu iz Velikog Vranovca/Vranoc e Madhe za Albaniju. “ Kraj citata. Dakle, vi kažete da je to bilo neko vreme nakon srpskog napada na vaše selo, 29. maja. Ovde u vašoj izjavi, vidimo da jednom kažete da ste po prvi put oružje dobili krajem marta, par komada naoružanja, a onda, na drugom mestu, kažete, prvi put smo oružje dobili iz Albanije i to situirate nakon napada do kojeg je došlo 29. maja. Dakle, vidimo dve različite informacije. Jednu, da ste oružje dobili po prvi put u martu 1998. godine, a onda vidimo drugu informaciju, da ste oružje, prvo oružje dobili nakon 29. maja iz Albanije. Da li, zapravo, to znači, da ste prvi put dobili nešto malo oružja, a da ste onda, nakon 29. maja, dobili veću količinu naoružanja iz Albanije? Da li sam ja dobro shvatio?

SVEDOK HASANAJ: Da, upravo tako. Hoćete li da objasnim?

SUDIJA ORIE: Pa, znate šta, ono što me zbunilo je to, to što ste u obe rečenice rekli prvi put smo dobili oružje, a to ne može biti oba puta prvi put. Jedan je prvi, drugi je drugi. Dakle, u prvoj rečenici spominjete nekoliko komada oružja i prvi put, u drugoj rečenici govorite o ljudima koji su otišli u Albaniju po oružje i opisujete određenu količinu Kalašnjikova, minobacača, protivavionskih bacača, snajperskih pušaka, itd. Dakle, da li tako treba da shvatim ovo što ste rekli u vašoj izjavi?

SVEDOK HASANAJ: Jeste.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Re.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RE

TUŽILAC RE – PITANJE: Gospodine Hasanaj, zamolio bih da nam nešto objasnite, nešto što ste rekli odgovarajući na pitanje postavljeno od strane gospodina Emmersona. On vas je pitao, u vezi sa izborom Dina Krasniqija od strane seljana. Možete li, molim vas, da pogledate svoju izjavu, tačka 4. A moliću da se ta izjava prikaže i na ekranu. Dakle, u drugoj rečenici tačke 4, piše: „Ramush je došao da objavi imenovanje Dina Krasniqija za komandanta tog područja, sredinom aprila. “ Nakon toga kažete: „Ovi predstavnici su bili poslani iz našeg sela za Glodane/Gllogjan, da od Ramusha traže odobrenje za ovo imenovanje. “ Kraj citata. E sad, možete li nam reći sledeće: da li je, zapravo, tu trebalo da piše da su oni otišli kod Ramusha, koji se nalazio u dolini Dukadin/Dukagjini, što je značilo da je on davao naređenje komandantima sela?

SVEDOK HASANAJ - ODGOVOR: Pa, znate šta, ja to samo nagađam. Ne mogu toga precizno da se setim. Ja znam da su seljani izabrali Dina Krasniqija i to u opštini Peć/Pejë. Tri čoveka su onda tamo otišli i to je ono što sam ja čuo. A, čuo sam da su oni otišli da vide Ramusha Haradinaja, a da li su se sa njim sreli ili ne, to ne znam, ni kako je na kraju razrešeno pitanje Dina Krasniqija.

TUŽILAC RE – PITANJE: U redu. A znate li, sećate li se, ko su bila ta trojica?

SVEDOK HASANAJ - ODGOVOR: Ta trojica, ne sećam se. Možda, ali stvarno nagađam, Xhevdet Krasniqi, Din i još neko.

TUŽILAC RE – PITANJE: Jeste li vi to čuli, otprilike, u ono vreme kada je Din Krasniqi postao komandant?

SVEDOK HASANAJ - ODGOVOR: Din Krasniqi je postao komandant i mi smo svi pretpostavili da je to učinjeno uz Ramushev u saglasnost. No, nisam bio tamo i ništa nisam video, iskreno da kažem.

TUŽILAC RE – PITANJE: Hvala vam, gospodine Hasanaj.

SUDIJA ORIE: Ima li još kakvih pitanja za svedoka. Dobro. Gospodine Hasanaj, ovim je vaše svedočenje pred Tribunalom završeno. Želim da vam se zahvalim što ste prevalili toliki put do Haga, što ste odgovorili na pitanja svih stana u postupku, i želim vam srećan povratak kući. Molim poslužitelja da izvede gospodina Hasanaja iz sudnice.

SVEDOK HASANAJ: Ja bih hteo vama da se zahvalim, časni Sude. Da se zahvalim Međunarodnom krivičnom Tribunalu u nadi da će pravda biti ostvarena i da će nepravda učinjena nevinima biti ispravljena. Ja se nadam da nisam bilo šta pogrešno rekao.

SUDIJA ORIE: Naravno. Pretresno veće smatra da je svrha ostvarivanja pravde da se krivi kazne, a nevini oslobode. Dakle, tome ćemo i težiti. Hvala vam na ovome što ste rekli. Možete sada da izađete.

SVEDOK HASANAJ: Hvala vam.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li sam dobro shvatio da vaš naredni svedok nije tu, da će moći da svedoči tek sutra?

TUŽILAC RE: Da. Profesorka Lecomte svedoči danas u Parizu. Moći će da dođe tek sutra.

SUDIJA ORIE: Naravno da se nećemo takmičiti sa francuskim sudovima. To znači da vi imate na raspolaganju i te kako dovoljno vremena da se sa Odbranom dogovorite o onim izjavama po Pravilu 92 ter, za naredni četvrtak, pretpostavljam. Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Hteo bih jasno da kažem, radi zapisnika, da ne očekujem da ćemo postići bilo kakav značajan dogovor, tako da ćemo zapravo tražiti i službenu odluku Pretresnog veća.

SUDIJA ORIE: U redu. Odluka o izjavama po Pravilu 92 ter obično se odnosi tek kada su te izjave ponuđene, a Pretresno veće može biti u pripravnosti za tu situaciju. Tu ima, inače, podosta posla.

ADVOKAT EMMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: I Pretresno veće je vrlo dobro sa time upoznato i daćemo sve od sebe. Ako bi zasedanje, počevši već od 7 ujutro ili, čak, od 10 uveče, bilo od kakve koristi, onda će vam Pretresno veće to i reći. No, nisam siguran.

ADVOKAT GUY-SMITH: Hteo bih samo nešto da kažem. Mislim da bi imajući u vidu sadašnju situaciju u pogledu sporazuma između strana, bilo bolje da počnemo da radimo već u 4 ujutro.

ADVOKAT EMMERSON: Dobro. Ako dopuštate, želeo bih da vam objasnim zbog čega smo mi rešili da ovome pristupimo na formalan način, putem podnesaka. U tom našeg podnesku, pokreće se pitanje broja svedoka i dokumenata koji idu uz njih, a onda, nužna pojašnjenja koja su data, nisu bila ponuđeni kao dokazi na usvajanje. Dakle, mi smatramo da upravo ti dokazni predlozi pokreću načelno pitanje koje Pretresno veće mora da reši putem zvanične odluke.

SUDIJA ORIE: Da, to mi je jasno. Ali u isto vreme, Odbrana mora da zna da ponekad Pretresno veće zaključi da je preuranjeno u određenom trenutku doneti konačnu odluku u vezi sa prihvatljivošću određenih materijala, jer se dokazni materijal sagledava u svojoj celosti. A, s

obzirom da Pretresno veće ne zna kakvi dokazi tek treba da se izvedu, onda se može zaista desiti da bilo kakva odluka bude preuranjena.

ADVOKAT EMMERSON: Želeo bih da vam kažem da bismo mi želeli da u konkretnom slučaju Pretresno veće zauzme nešto energičniji stav, zato što smatramo da je i moguće i nužno da se nametnu neke mere intelektualne discipline, na osnovu koje bi se razmotrilo pitanje prihvatljivosti ovih dokaznih materijala. Način na koji su ove izjave sastavljene, izjave zajedno sa prilogima, to znači da sve to zajedno bude ponuđeno na usvajanje, zato što se radi o materijalima koji bi morali biti na uvidu Pretresnom veću. I kada se svi ti dokumenti zajedno predlože na usvajanje, po našem mišljenju, to nije odgovarajući pristup, zato što se radi o značajnim i obimnim dokumentima.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, ja ne sumnjam ... ovo isto što je izraženo u podnesku od 3200 reči. Pretresno veće je sa time vrlo dobro upoznato. Gospodine Re, vi sada znate kakva je priroda prigovora Odbrane. Da li vi mislite da bi vas to moglo navesti da povučete delove dokaznih predmeta.

TUŽILAC RE: Tužilaštvo je spremno da saraduje sa Odbranom i da pokuša da nađe dogovor. No, Pretresno veće mora da zna da, što su prigovori Odbrane na usvajanje određenih izjava i priloga uz te izjave glasniji, to je veća verovatnoća da su ti materijali loši po njihove klijente, da su optužujuće prirode, a oni su, kao što ste videli, dostavili podnesak od 53 stranice. Mi smo dostavili podnesak u kojem smo objasnili zbog čega smatramo da su ovi materijali izuzetno relevantni. Zato se morate zapitati zbog čega se oni toliko trude da se zabrani usvajanje ovih materijala.

SUDIJA ORIE: Dobro. Dajte, nemojte sada da se upuštamo u takve rasprave. Činjenica je, i to je sasvim prirodno, da je Odbrani u interesu da, pre svega, zastupa interese svojih klijenata. Dakle, jedna od stvari koje ste vi pomenuli je, po vama, nešto o čemu uopšte nema pregovora, ... pouzdanost ovih dokaznih predmeta koja se ne može proveriti. Tako ja barem shvatam poziciju Odbrane.

TUŽILAC RE: Mi to dobro shvatamo.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽILAC RE: Pogledajte, sve ovo što smo priložili je priloženo uz izjavu gospodina Stijovića, koji je bio, ne zaboravite, glavni analitičar srpske tajne službe na Kosovu u predmetnom periodu. Razlog zbog kojeg smo mi izabrali te informacije je taj, zato što one potkrepljuju navode Optužnice i dokaze koje je Pretresno veće već čulo, a prigovor Odbrane, zapravo, predstavlja dokaz nesposobnosti Odbrane da dovede u pitanje ove izjave i priloge. Što se Tužilaštva tiče, ovakav pristup je, zapravo, pristup kumulativnog dokazivanja. Stvari se nadodaju jedna na drugu. Možda ni jedan element sam za sebe ništa ne dokazuje, ali ako ih sagledate zajedno, onda te stvari, ti elementi, svi zajedno, potkrepljuju navode optužnice i Pretresno već im može pridati odgovarajuću težinu težinu. Mi ne kažemo da se vi možete 100% osloniti na sve što piše u ovim izjavama. Radi se mozaiku koji treba složiti kako bi se stekla potpuna predstava.

ADVOKAT GUY-SMITH: Samo trenutak. Ja nisam očekivao da ćemo razmatrati ovaj podnesak ovoga puta, ali na osnovu primedbi koje je izneo gospodin Re, ja bih ga zamolio da onda Pretresnom veću kaže jasno i glasno, koji su to prilozi uz izjavu na koje Pretresno veće treba da se osloni u traženju istine. Mislim da bi to bilo od velike koristi, da bi svima olakšalo posao, a posebno u okviru tih eventualnih pregovora između nas, kako bismo videli na šta se zaista može osloniti, a na šta ne, a u vezi sa prihvatljivošću dokaznih predloga.

ADVOKAT EMMERSON: Mogu li da odgovorim. Ja ne želim da odgovorim sada na onaj komentar gospodina Rea, kada je rekao da se Odbrana protivi usvajanju ovih dokumenata, zato što je nesposobno da ih ospori.

SUDIJA ORIE: Nema ni potrebe. Pretresno veće je svakako u mogućnosti da protumači ovu vrstu zapažanja, bilo da ih iznosi Odbrana ili Tužilaštvo.

ADVOKAT EMMERSON: Ali, ja bih rekao samo sledeće: opaska gospodina Rea u vezi sa tim da je reč o potkrepljujućem materijalu, je izvanredan primer zašto je izuzetno važno da se ova pitanja reše i to da se reše putem odluke. Jer, ja sam proučio ove informacije. Reč je o materijalu koji je daleko od toga da bi bio potkrepljujući, ali može da se odnosi na one pojedince koji se navode kao žrtve u Optužnici. Međutim, istovremeno to potkrepljuje teoriju o izvođenju dokaza Tužilaštva, odnosno pruža jedno objašnjenje uslova u kojima su oni, navodno, poginuli, a to je sasvim udaljeno od iskaza koji može da se testira tokom ovog postupka. Što se tiče potrebe da Pretresno veće donese odluku o tome koliko je ovaj materijal prihvatljiv, po našem mišljenju to treba da bude na osnovu procene pouzdanosti i dokazne vrednosti. A to je nemoguće dok Tužilaštvo na odgovarajući način ne odgovori i ne naznači kako i zašto kaže, na primer, da više od 10 ili 12 intervju sa anonimnim svedocima ili imenovanim svedocima za koje se tvrdi da su nepouzdana, predstavlja materijal na koje Pretresno veće može da se osloni. Onda se Pretresnom veću kaže, ne obraćajte pažnju na kvalitet nečega, sagledajte u širem kontekstu kako glasi engleski izraz. Drugim rečima, tri nepouzdanе indikacije postaju zajedno materijal na koje onda se Tužilaštvo oslanja.

SUDIJA ORIE: Da. Opšte je poznata izreka ta da je jedan lanac onoliko jak koliko je jaka najslabija karika.

ADVOKAT EMMERSON: Ono što mene, pre svega, brine, jeste proceduralno pitanje. Ja u potpunosti razumem uopšteni pristup Pretresnog veća kada procenjuje materijal, odnosno da se proceni materijal, kada se sve sagleda. Međutim, mislim da je suština svedočenja gospodina Stijovića, da dođe pred Pretresno veće i da sažme svoju izjavu. Malo toga je on video u to vreme, a, međutim, sav ovaj materijal treba da se predoči Pretresnom veću u vidu jednog sažetka. Ja, zaista, smatram da je neophodno da se podvuče crta po tom pitanju.

SUDIJA ORIE: Da. Stanovišta su jasna.

TUŽILAC RE: Gospodin Guy-Smith nas je pozvao da definišemo one anekse na koje se Tužilaštvo oslanja kada je reč o njihovoj istinitosti. U nekim slučajevima mi otvoreno kažemo da

se oslanja na istinitost određenih dokumenata, kao što je saopštenje za štampu OVK, u kojem priznaju da su pobili Srbe.

ADVOKAT EMMERSON: Mi ne ulažemo prigovor na saopštenje za štampu OVK.

SUDIJA ORIE: Dobro. To znači da već postoji neka plodna osnova za određeni dogovor.

TUŽILAC RE: Ali postoji prigovor.

ADVOKAT EMMERSON: Naš prigovor se ne odnosi na ova dokumenta.

TUŽILAC RE: Na primer, u prigovoru se kaže da nije dokazana autentičnost ovog saopštenja za štampu, niti istinitost njegove sadržine. Mi kažemo, međutim, da je to tačno, naročito kada gospodin Stijović u svom iskazu kaže: „Da, ja sam bio tamo, ja sam pročitao izveštaj iz tog vremena i znam dvoje ljudi koje je OVK ubio u tom konkretnom incidentu. “ Naravno da mi u tom slučaju tvrdimo da je saopštenje za štampu OVK tačno. Naravno da jeste i postoji mnogo dokumenata koji spadaju u ovu kategoriju.

SUDIJA ORIE: Da. Ono što ja predlažem jeste, da strane koje će imati dodatno vreme na raspolaganju, danas po podne pokušaju da otkriju u kojoj meri mogu da postignu bilo kakvu vrstu dogovora, makar i o nekim sitnicama. Naravno, Pretresno veće bi više volelo da se postigne dogovor kada je reč o nekim većim i važnijim pitanjima. Međutim, Pretresno veće će utrošiti vreme da prouči materijal. Ovaj svedok treba da svedoči u četvrtak i to nam ostavlja dovoljno vremena da proučimo i da vidimo u kojoj meri strane mogu da reše ovo pitanje, a ono što ne razreše strane razrešiće Pretresno veće.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da. Ono što bih ja želeo, jeste da upozorim Pretresno veće u vezi sa još jednim pitanjem. Mislim da smo već dva puta čuli da je profesorka Lecomte na raspolaganju samo sutra, s obzirom na to da ona učestvuje u jednom drugom suđenju. Međutim, nama je juče obelodanjena povelika količina materijala, više od 600 strana koje se odnose na profesorku Lecomte, od kojih su 250, ako se ne varam, na francuskom jeziku. Ja ne znam da li će to prouzrokovati bilo kakve poteškoće kada je reč o ispitivanju profesorke Lecomte, ili ne. Ono što ja želim da kažem jeste, da će možda biti neophodno da se ponovo pozove kasnije, u nekom trenutku. Međutim, ne verujem da ćemo imati nekih poteškoća da ona počne svoje svedočenje sutra. Želeo sam samo da upozorim Pretresno veće da će možda biti neophodno da se vrati u nekom drugom trenutku.

SUDIJA ORIE: U redu. Ovo smo primili k znanju, a sada bih želeo da obavestim strane, pre nego što završimo sa zasedanjem, da u ovom trenutku Pretresno veće razmatra mogućnost da se održi 25. oktobra jedno zasedanje u vezi sa proceduralnim pitanjima. To je posle praznika Ujedinjenih nacija, 24, i dan pre 26, odnosno petka, kada mi obično ne zasedamo. Dakle, 25. oktobra je datum koje Pretresno veće ima u ovom trenutku na umu, a to bila sednica namenjena isključivo proceduralnim pitanjima. Ukoliko, za sada više nemamo proceduralnih pitanja, prekidamo sednicu, do sutra u 2 i 15, ista sudnica, broj 1.

Sednica je završena u 15.12 h
Nastavlja se u sredu, 3. oktobra 2007. godine u 14.15 h.

Fond Za Humanitarno Pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje